



MINISTER ZDROWIA

MZ-ZP-D-070-14771-1/KC/09

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 26.05.09.

nr 3068 podpis Burszte

Warszawa, 2009.05.25
SEJM REpubliki
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 26.05.09. zał.
nr 3854 podpis Mem

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

W odpowiedzi na oświadczenie Pana Senatora Jana Dobrzyńskiego, złożone podczas 31 posiedzenia Senatu RP i przesłane przy piśmie z dnia 29 kwietnia 2009 r., znak: BPS/DSK-043-1580/09 Pani Krystyny Bochenek, Wicemarszałka Senatu - *dotyczące przygotowywanego aktualnie rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie formy opieki medycznej, nad kobietą w ciąży, wraz z załącznikiem zawierającym wzór zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego pozostawanie kobiety w ciąży po opieką medyczną* - uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Pan Senator w *Oświadczeniu* skierowanym do Ministra Zdrowia, zawarł następujące pytania:

1. *na jakim etapie znajdują się prace nad przedmiotowym wzorem zaświadczenia i na kiedy planowane jest ich ukończenie,*
2. *czy obowiązek przedłożenia tego zaświadczenia będzie ciążył na kobietach, które urodzą po dniu 1 listopada 2009 r., czy też zajdą w ciążę po tym dniu,*
3. *czym uzasadnione jest określenie daty objęcia opieką lekarską na dziesiąty tydzień ciąży? co będzie z sytuacjami, w których kobieta dowie się o ciążę dopiero w okresie późniejszym?*

Ustawą z dnia 6 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy- *Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. Nr 237, poz. 1654), zmienione zostały postanowienia ustawy z dnia

28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.).

Zgodnie z aktualnymi postanowieniami art. 9 ust. 8 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, „Minister właściwy do spraw zdrowia, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, określi w drodze rozporządzenia, formę opieki medycznej, której mowa w ust. 6 oraz wzór zaświadczenia, o którym mowa w ust. 7.”

Przepis zawarty w ustępie 6 stanowi, iż dodatek z tytułu urodzenia dziecka, przysługuje, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu. Przepis zawarty w ustępie 7 stanowi, iż pozostawanie pod opieką medyczną potwierdza się zaświadczeniem lekarskim.

Prawne uwarunkowanie uprawnień do dodatku z tytułu urodzenia dziecka od faktu pozostawania pod opieką medyczną jest przejawem woli ustawodawcy. Przytoczone wyżej przepisy zostały wprowadzone do nowelizowanej ustawy podczas prac parlamentarnych, aczkolwiek Ministerstwo Zdrowia było informowane o tym fakcie przez uczestniczącą w posiedzeniach Komisji Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej. Ministerstwo Zdrowia przygotowało projekt rozporządzenia w sprawie formy opieki medycznej nad kobietą w ciąży, który w dniu 15 kwietnia br. został przekazany do uzgodnień zewnętrznych, z terminem zgłaszania uwag 30 dni. Treść tego projektu jest dostępna na stronie internetowej Ministerstwa Zdrowia.

Zgodnie z tym projektem rozporządzenia Ministra Zdrowia opieka medyczna nad kobietą w ciąży może być sprawowana przez lekarza lub położną w formie: podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej specjalistycznej opieki zdrowotnej, leczenia szpitalnego. Formuła i cel zaświadczenia jednoznacznie wskazują na to, że zaświadczenie może być wydane w momencie skierowania kobiety do porodu, bądź podczas wizyty po porodzie – tak aby potwierdzić faktu pozostawania kobiety pod opieką medyczną podczas ciąży.

Urzędem wiodącym w sprawie realizacji prawa kobiet do dodatku z tytułu urodzenia dziecka jest Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Ministerstwo to w piśmie Podsekretarza Stanu Marka Buciora z dnia 22 kwietnia br., znak: DSR-II-079-10-1-UŻ/09 przedstawiło interpretację obowiązujących przepisów, które uważamy za wiążące. Zgodnie z tą interpretacją:

„Planuje się, że rozporządzenie (Ministra Zdrowia w sprawie formy opieki medycznej nad kobietą w ciąży) wejdzie w życie z dniem wymogu przedstawiania zaświadczeń lekarskich, tj. od dnia 1 listopada 2009 r. Oznacza to, że aby nabyć prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka lub jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, kobieta będzie musiała udokumentować pozostawanie pod opieką lekarską (w ustawie jest opieką medyczną) po dniu 1 listopada 2009 r. Kobieta, której 10 tydzień ciąży będzie przypadał po dniu 31 października 2009 r. nabędzie prawo do świadczeń po przedstawieniu zaświadczenia lekarskiego o pozostawaniu pod opieką od dnia 10 tygodnia ciąży do dnia porodu. Natomiast kobieta, która po dniu 31 października 2009 r. będzie w ciąży dłużej niż 10 tygodni, nabędzie prawo do świadczeń bez przedstawiania takiego zaświadczenia. Wynika to z tego, że wymóg pozostawania pod opieką lekarską od 10 tygodnia ciąży do dnia porodu, wprowadzony z dniem 1 listopada 2009 r., nie będzie jej dotyczył. Nie będzie ona mogła bowiem dokumentować pozostawania pod określoną formą opieki medycznej od 10 tygodnia ciąży, skoro dopiero od dnia 1 listopada 2009 r. wejdą w życie przepisy określające te formy opieki medycznej, a przepisy ustawy wymagają pozostawania pod taką opieką od 10 tygodnia ciąży i taka informacja znajdzie się w zaświadczeniu lekarskim”.

Przytoczona interpretacja przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych wskazuje, że kobiety, które zajdą w ciążę do sierpnia włącznie nie będą musiały przedstawiać zaświadczeń o pozostawaniu pod opieką medyczną w celu uzyskania dodatku z tytułu urodzenia dziecka, tzw. „becikowego”.

Mając na względzie pozyskanie informacji na temat dostępności do świadczeń w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej nad kobietami w ciąży, jak również zwrócenie uwagi osób odpowiedzialnych za organizację opieki zdrowotnej na zmianę przepisów związanych z uprawnieniami do dodatku z tytułu urodzenia dziecka, w dniu 26 stycznia br. Ministerstwo Zdrowia wystosowało pismo do dyrektorów wszystkich wojewódzkich centrów zdrowia publicznego zawierające informację o wejściu w życie przepisów ustawy o zmianie ustawy-Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw oraz wiążących się z tym faktem konsekwencjach dla kobiet oraz organizatorów opieki zdrowotnej. W piśmie tym Ministerstwo Zdrowia zwróciło się też z prośbą o przekazanie informacji o dostępie kobiet do lekarza ginekologa-położnika oraz położnej na terenie całego województwa, w tym także czas oczekiwania na wizytę u lekarza ginekologa-położnika. Uzyskane informacje wskazują, że dostępność do ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych w zakresie położnictwa i ginekologii jest

zróżnicowana, także na poziomie poszczególnych województw i miast. We wszystkich województwach, w większości poradni dla kobiet, kobiety przyjmowane są na bieżąco. Jednakże są również takie poradnie, w których czas oczekiwania na wizytę przekracza 1 miesiąc. Tym niemniej sytuacja ta nie zagraża realizacji prawa kobiet do uzyskania dodatku z tytułu urodzenia dziecka oraz jednorazowej zapomogi, bowiem formy opieki medycznej nad kobietą w ciąży, określone w projekcie rozporządzenia, uwzględniają opiekę sprawowaną przez położną. Natomiast z żadnego z województw nie przekazana została informacja o trudnościach z dostępem do świadczeń realizowanych przez położną. Należy też podkreślić, że zgodnie z zapisem art. 29 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. *o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych* (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, ze zm.) kobieta ma prawo wyboru świadczeniodawcy udzielającego ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych spośród tych świadczeniodawców, którzy zawarli umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej. Analizując czasy oczekiwania pacjentek na poradę lekarską stwierdzono, iż kobiety mimo możliwości uzyskania porady w dniu zgłoszenia dokonują wyboru związanego z oczekiwaniem na poradę lekarską, aby uzyskać poradę u wybranego lekarza ginekologa.

Argumentem przemawiającym za uzależnieniem prawa do dodatku z tytułu urodzenia dziecka od pozostawiania kobiety ciężarnej pod opieką medyczną może być fakt bardzo niskiej tzw. „wczesnej zgłaszalności” Dane na temat liczby porad udzielonych kobietom w ciąży do 10 tygodnia ciąży, do 14 tygodnia ciąży oraz powyżej 14 tygodnia ciąży wskazują, że „zgłaszalność” ta (w pierwszym trymestrze ciąży) kształtuje się na poziomie 40-60 % - w zależności od regionu. Zakłada się więc, iż wprowadzona regulacja prawna, uzależniająca uzyskanie dodatku z tytułu urodzenia dziecka od jak najwcześniej podjętej profilaktyki, przyczyni się do zwiększenia świadomości zdrowotnej kobiet, a tym samym wpłynie na dalsze obniżenie umieralności niemowląt i poprawę stanu zdrowia populacji.

Jednocześnie informuję, że określenie daty objęcia opieką medyczną kobiety ciężarnej na 10 tygodni ciąży jest zgodne z określonym „*Zakresem profilaktycznych świadczeń opieki zdrowotnej u kobiet w okresie ciąży wraz z okresami ich przeprowadzania*”. Jest on zamieszczony w załączniku Nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2004 r. w sprawie zakresu świadczeń opieki zdrowotnej, w tym badań przesiewowych oraz okresów, w których te badania są przeprowadzane (Dz. U. Nr 276, poz. 2740).

Na uwagę zasługuje fakt, iż w pismach z niektórych województw, w udzielanych odpowiedziach, zawarte zostały informacje o działaniach podjętych w tych województwach, mających na celu popularyzację wiedzy o wdrożonych przepisach prawnych, warunkujących uzyskanie dodatku z tytułu urodzenia dziecka oraz jednorazowej zapomogi. O działaniach takich poinformowano w pismach z województw:

- lubuskiego – w którym dokonano analizy dostępności i określono zadania, których podjęcie jest niezbędne dla zapewnienia realizacji prawa kobiet do uzyskania zasiłku; w działaniach tych uwzględniono informacje w massmediach, Oddziałach NFZ, poradniach położniczo-ginekologicznych, Centrach Pomocy Rodzinie; wnioski przesłano do Wojewody, jak również do przewodniczących samorządów medycznych (lekarskiego, pielęgniarek i położnych), Wojewódzkiego Centrum Pomocy Rodzinie oraz wg rozdzielnika do publicznych i niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej.
- łódzkiego – w którym zadeklarowano wystąpienie *do ośrodków pomocy społecznej z prośbą o wzmożenie akcji informacyjnej w zakresie warunków uzyskania dodatku z tytułu urodzenia dziecka; informację o zmianie przepisów przekazano Prezesowi Okręgowej Rady Lekarskiej w Łodzi.*
- małopolskiego – w którym *„w trakcie przeprowadzanych kontroli placówek medycznych pracownicy Działu Kontroli i Nadzoru Małopolskiego Centrum Zdrowia Publicznego w Krakowie systematycznie informują personel medyczny zatrudniony w poradniach ginekologiczno-położniczych o konieczności propagowania wśród ciężarnych wczesnego zgłaszalnictwa (tj. do 10 tyg. ciąży) kobiet ciężarnych do poradni specjalistycznych, celem nabycia praw do późniejszego tzw. „becikowego”. Dostępność do informacji dla pacjentek poradni ginekologiczno-położniczych na ww. temat będzie brana pod uwagę podczas rutynowych czynności kontrolnych. W związku z nowelizacją ww. ustawy Małopolskie Centrum Zdrowia Publicznego w Krakowie zamieściło na swojej stronie internetowej stosowny komunikat do lekarzy ginekologów i położnych środowiskowych oraz wystosowało do prasy odpowiednie informacje w tej sprawie.”*
- podlaskiego – w którym *„poinformowano kierowników zakładów opieki zdrowotnej, udzielających świadczeń położniczo-ginekologicznych na terenie województwa, o nowych zasadach dotyczących uzyskania dodatku z tytułu urodzenia dziecka”*.
- świętokrzyskiego – w którym *„do wszystkich zakładów wystosowano pismo z prośbą o umieszczenie w widocznym miejscu informacji o świadczeniach rodzinnych, związanej z warunkami uzyskania dodatku z tytułu urodzenia dziecka, tzw. „becikowe”*.

- warmińsko-mazurskiego – w którym „wraz z Konsultantem Wojewódzkim w dziedzinie położnictwa i ginekologii zobowiązano wszystkie oddziały położniczo-ginekologiczne do zamieszczania w Księdze Porodów danych dotyczących liczby wizyt lekarskich podczas ciąży, ze wskazaniem pierwszej wizyty u ginekologa w czasie ciąży, tj. do 10, do 14 i powyżej 14 tygodnia ciąży.”
- wielkopolskiego – w którym „celem poprawienia sytuacji zdrowotnej w województwie wielkopolskim informacje o zaistniałych problemach w dostępie do świadczeń medycznych dla kobiet ciężarnych zostały przekazane do konsultanta wojewódzkiego w dziedzinie położnictwa i ginekologii.”

Uprzejmie informuję, że ustawodawca nie określił terminu wejścia w życie rozporządzenia określającego formy opieki medycznej, uprawniające do uzyskania dodatku z tytułu urodzenia dziecka. Ze względu na obowiązek potwierdzenia faktu pozostawania kobiety w ciąży pod opieką medyczną od dnia 1 listopada 2009 r., rozporządzenie to powinno wejść w życie przed 1 listopada 2009 r. Aktualnie projekt rozporządzenia (zgodnie z obowiązującą procedurą) jest po uzgodnieniach zewnętrznych i konsultacjach społecznych. W związku ze zgłoszonymi uwagami merytorycznymi do treści projektu, w dniu 26 maja 2009 r. w Ministerstwie Zdrowia odbędzie się konferencja uzgodnieniowa, celem przyjęcia ostatecznej treści projektu rozporządzenia i dalszego procedowania. Należy więc zakładać, że rozporządzenie to zostanie wydane w końcu czerwca bieżącego roku.

Aktualnie, na stronie internetowej Ministerstwa Zdrowia zamieszczono projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie opieki medycznej, wraz z załącznikiem zawierającym wzór zaświadczenia lekarskiego - potwierdzającego pozostawanie kobiety w ciąży pod opieką medyczną, zawierającego w załączniku wzór zaświadczenia lekarskiego, oraz Zestawienie uwag do przedmiotowego projektu.

z poważaniem

uzupełnienia
 MINISTERSTWA ZDROWIA
 PODSEKRETARZ STANU
 Marek Haber